

OHUTUSJUHEND MEDITSIINIÕELE Nr 10

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;

- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

MEDITSIINIÕE TÖÖS VALITSEVAD RISKID

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- võimalik on kontakt mitteioniseeruva kiirgusega, mis lähtub elektrilistest instrumentidest;
- kemikaalidest tingitud allergiad;
- ülekoormushaigused;
- kontakt ultravioletti kiirgusega;
- AIDS JA B-hepatiit;
- psühholoogiline stress.

Tegurid, mis võivad põhjustada tööõnnetusi:

- kukumine patsientide transpordil;
- libastumine või kukumine määrdunud või märjal põrandal;
- elektrilööki (kasutatavate elektriseadmetelt)
- põletushaavad kontaktist kuumade pindadega;
- löikehaavad terariistade kasutamisel.

2. ÜLDNÕUDED.

2.1. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.

2.2. Mitte kasutada tööriistu ja seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.

2.3. Töövahendid, seadmed, tööriistad jms. peavad olema paigutatud selliselt, et oleks tagatud ohutus ja käepärasus.

2.4. Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.

2.5. Elektriseadmete ekspluatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriohutuse eeskirjadega.

2.6. Suitsetada tohib ainult selleks eraldatud kohas.

2.7. Elektriaparatuuri tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks.

3. ENNE TÖÖ ALGUST

- 3.1. Panna selga ettenähtud eririietus, jalga madala kontsaga mugavad jalatsid.
- 3.2. Veenduda, et on olemas kõik vajalikud isikukaitsevahendid – kummikindad, vajadusel näo-, suu- või ninakaitse, põll jms. Eririietust hoida isiklikest rõivastest eraldi.
- 3.3. Kontrollida töökoha puhtust ja valgustatust, selle piisavust tehtava töö iseloomule.
- 3.4. Kontrollida vajalike tööriistade ja seadmete korrasolekut, tööks vajalike materjalide olemasolu.
- 3.5. Kui töötajal on käte nahahaigusi on töö tegemine reeglina keelatud. Erandjuhul, kui on tegemist mittenakkusliku vigastusega võib töötada kummikinnastes.
- 3.6. Kõik lõike-, torkevahendid (käärid, skalpellid, süstlad jne.) peavad asuma selleks ettenähtud kohtades (kastides, karpides jne.).
- 3.7. Enne töö algust peab töötaja kontrollima kõiki tema tööga seoses olevaid seadmeid, abivahendeid jm. ning veenduma nende korrasolekus. Mittekorrasolevatega ja ohutusnõuetele mittevastavatega on töötamine keelatud!
- 3.8. Pesta ja desinfitseerida käed.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1. Enne iga patsiendi teenindamist pesta ja desinfitseerida käed ning desinfitseerida töös kasutatavad instrumendid.
- 4.2. Võimaliku verega kontakti ja muude kontaktnakkuslike olukordade korral töötada ainult kummikinnastes.
- 4.3. Olla töös tähelepanelik, mitte tegeleda kõrvaliste asjadega patsiendi vastuvõtu võitemale osutatavate uuringu-, raviprotseduuride ajal.
- 4.4. Olla tähelepanelik, et patsiendi ülevaatuse, uuringu- või raviprotseduuride teostamise ajal ei tekiks traumasid. Kasutada ettenähtud kaitsevahendeid!
- 4.5. Süstalde ja muude teravate tööriistadega ümberkäimisel olla eriti ettevaatlik, et mitte vigastada end, patsienti või kaastöötajaid.
- 4.6. Keelatud on käia ringi lahtiste lõike- või torkevahenditega, hoida neid kitli taskus.
- 4.7. Nõud, milles hoitakse desinfitseerivaid aineid, medikamente, piiritust jne. Sulgeda kindlalt pärast kasutamist.
- 4.8. Töötades elektriliste töövahendite ja seadmetega, veenduda nende vastavust eksploateerimiseeskirjade nõuetele. Puuduste leidmisel katkestada kohe töö ja teatada rikestest tööandjale.
- 4.9. Elektriaparatuuri ei tohi kasutusel võtta järgmiste puuduste avastamisel:
  - pistiku , kaabli või selle kaitsevooliku vigastus;
  - lüliti ebakindlus;
  - riista suitsemine või kuumale isolatsioonile iseloomuliku lõhna eritumine;
  - ebanormaalne müra, vibratsioon või kloppimine;
  - kereosade või käepidemete murdumine või pragunemine.
- 4.10. Seadmete, aparatuuri kasutamisel tuleb täita kõiki seadmete kasutamishandlites antud nõudeid. Seadmeid tuleb hoida löökide, ülekoormuse, saastumise ja teiste faktorite eest, mis võiksid seadmeid kahjustada.

4.11. Juhusliku seiskumise (toitepinge kadumine, liikuvdetailide kinnikiilumine jms.) korral tuleb kasutatavad seadmed, aparaatuur vooluvõrgust välja lülitada.

4.12. Seadmete, aparatuuri pistik tuleb vooluvõrgust välja lülitada järgmistel juhtudel:

- tööorgani vahetamisel või hooldusel, remondil;
- seadme viimisel ühest tööpaigast teise;
- töövaheajal;
- töö või vahetuse lõpetamisel.

4.13. Välistamiseks ohtlikke olukordi ja töövigastusi on keelatud:

- jätta vooluvõrku sisse lülitatud aparatuuri järelevalveta;
- anda aparatuuri üle teisele töötajale, kellel pole selle kasutamise õigust;
- rakendada juhtmete või kaablite tõmbepinget või riputada neile raskusi;
- ületada seadme passis lubatud vaheajata töörežiimi;
- võtta seadmetelt maha kaitseseadeldisi või tööriista juhtimise abinõusid;
- aparatuuri lahti võtmine ja remontimine ilma eriloata.

4.14. Mitte kasutada lahist tuld.

4.15. Jälgida hoolikalt, et enda või patsiendi riidele ei satuks verd, muid elutegevuse produkte, medikamente jne.

4.16. Sooja vee kasutamisel kontrollida, et see ei oleks liiga kuum. Mitte kasutada üle 50° C temperatuuriga vett.

4.17. Töökohal on einestamine ja söömine keelatud. See on lubatud ainult selleks ettenähtud kohas.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Korrasta oma töökoht.

5.2. Panna kasutusel olnud medikamendid, kemikaalid, tööriistad jms. selleks ettenähtud kohta. Tööriistad eelnevalt steriliseerida.

5.3. Kontrollida töövahendite korrasolekut ning vajalike materjalide olemasolu, et jätkata häireteta tööd järgmisel tööpäeval.

5.4. Eririietus korrastada ja panna selleks ettenähtud kohta.

5.5. Lahkudes kontrolli, et kõik elektriseadmed on välja lülitatud.

5.6. Kõigist töö juures ilmnenud puudustest informeerida tööandjat.

6. NÕUDED AVARIIOOLUKORRAS

6.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloogi juhatajale või tööandjale.

6.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.

6.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.

6.4. Elektritrauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.

Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.

- 6.5.** Kuni juhtunu uurijate kohale jõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.
- 6.6.** Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:
- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
  - hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
  - võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;
  - kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;
- 6.7.** Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:
- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
  - võimalik oht inimestele;
  - muud tulekahjuga kaasneda võivad ohud (plahvatused, mürkkemikaalid jms.).